

คู่มือการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ

เล่ม 1 ระบบทางเดินอาหาร

Thai National Formulary 2008

Volume 1 Gastro-intestinal system

โดย
คณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ

ISBN : 978-974-244-276-7

สารบัญ

คำนำ	ก-1
สารบัญ	ก-3
กิตติกรรมประกาศ	ก-4
รายงานคณะผู้จัดทำ	ก-6
วิธีใช้คู่มือ	ก-7
คำແປດສັກ	ก-8
คำย่อ	ก-14
การใช้ยาอย่างสมเหตุผล - คำจำกัดความและการอุบความคิด	ข-1
เอกสารอ้างอิง	ข-29
คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการสั่งใช้ยา	ข-39
กลุ่มที่ 1 ยาระบบทางเดินอาหาร	1
1.1 ยาสำหรับอาการอาหารไม่ย่อย (dyspepsia) และโรคกรดไหลย้อน (gastro-esophageal reflux disease)	1
1.1.1 ยาลดกรด (antacid) และ simeticone (simethicone)	3
1.1.2 ยาแก้ท้องอืด (anti-flatulence)	8
1.2 ยาแก้เกร็ง (antispasmodic) และยาอื่นๆ ที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของทางเดินอาหาร	9
1.2.1 ยาต้านฤทธิ์มัสคาринิก (antimuscarinic)	10
1.2.2 ยาแก้เกร็งอื่น (other antispasmodics)	13
1.2.3 ยาช่วยเพิ่มการเคลื่อนไหวของทางเดินอาหาร (motility stimulant)	14
1.3 ยารักษาแผลที่ทางเดินอาหาร (ulcer-healing drug)	14
1.3.1 ยาต้านดัวรับยิสทาเม็นชนิดที่ 2 (H_2 -receptor antagonist)	18
1.3.2 ยาต้านฤทธิ์มัสคาринิกชนิดเจาะจง (selective antimuscarinic)	21
1.3.3 สารประกอบเชิงซ้อน (chelate and complex)	21
1.3.4 แอนะล็อกของโปรดสตาแกลนдин (prostaglandin analogue)	23
1.3.5 ยาขับยังการขับป्रอตอน (proton pump inhibitor - PPI)	23
1.3.6 ยารักษาแผลที่ทางเดินอาหารชนิดอื่นๆ (other ulcer-healing drugs)	28
1.3.7 ยาที่ใช้ห้ามเลือดจากภาวะเลือดออกจากเส้นเลือดขอดในหลอดอาหาร (drug used in variceal bleeding)	29

1.4 ยารักษาโรคท้องร่วงเฉียบพลัน (Drug used in acute diarrhea)	32
1.4.1 สารดูดซับ (adsorbent) และสารเพิ่มกาก (bulk-forming agent)	35
1.4.2 ยาลดการเคลื่อนไหวของลำไส้ (antimotility drug)	35
1.4.3 เกลือแร่	36
1.4.4 ยาอื่นๆ	39
1.5 ยารักษาความผิดปกติเรื้อรังของลำไส้ (Drug used in chronic bowel disorders)	41
1.5.1 aminosalicylate	43
1.5.2 corticosteroid	46
1.5.3 cytokine inhibitor	47
1.6 ยาระบาย (laxatives)	49
1.6.1 ยาระบายเพิ่มกาก (bulk-forming laxative)	51
1.6.2 ยาระบายกระตุนลำไส้ (stimulant laxative)	51
1.6.3 ยาที่ทำให้อุจจาระอ่อนนุ่ม (fecal softener)	54
1.6.4 ยาระบายเพิ่มน้ำในลำไส้ (osmotic laxative)	55
1.6.5 ยาที่ใช้สำหรับเตรียมลำไส้ให้ญี่เพื่อการผ่าตัดหรือตรวจลำไส้ (bowel preparation)	57
1.7 ยาใช้เฉพาะที่สำหรับโรคและความผิดปกติของทวารหนักและไส้ตรง (local preparation for anal and rectal disorder)	61
1.7.1 ยาสำหรับโรคคริดสีด้วงทวารที่ทำให้รู้สึกสบาย (soothing hemorrhoidal preparations)	61
1.7.2 ยาเตรียมที่มีคอร์ติโคสเตรอยด์สำหรับโรคคริดสีด้วงทวาร (compound hemorrhoidal preparations with corticosteroid)	62
1.7.3 ยานีดเฉพาะที่สำหรับริดสีด้วงทวาร (rectal sclerosant)	63
1.7.4 ยารักษาอยแผลแยกที่ทวารหนัก (management of anal fissure)	63
1.8 การดูแลรูปเปิดที่หน้าท้อง (stoma care)	64
1.9 ยาที่มีผลต่อสิ่งคัดหลังของลำไส้และถุงน้ำดี (drug affecting intestinal secretion)	65
1.9.1 ยาที่มีผลต่องค์ประกอบและการหลั่งน้ำดี (drug affecting biliary composition and flow)	65
1.9.2 ยาช่วยขจัดกรดน้ำดี (bile acid sequestrants)	68
1.9.3 ยาอื่นๆ	68
1.9.4 สารสกัดจากตับอ่อน (pancreatin)	69
	71